

INFORMAČNÍ SYSTÉMY PRO KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

POUŽITÍ INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ PRO MODELOVÁNÍ A SIMULACE
KRIZOVÝCH SITUACÍ - T5

ING. JIŘÍ BARTA

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Projekt: ***Vzdělávání pro bezpečnostní systém státu***

(reg. č.: CZ.1.01/2.2.00/15.0070)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Použití informačních systémů pro modelování a simulace krizových situací

- Úvod.
- Opakování základních pojmů.
- Využití softwarů pro výpočet úniku nebezpečné látky v rámci krizového managementu.
- Praktická ukázka nasazení softwaru ALOHA.
- Zadání úloh na praktické procvičení SW ALOHA.
- Vyhodnocení vypracovaných úloh.
- Úkoly na samostudium.

Úvod

Cílem je, aby jste si osvojili dovednosti v softwarového nástroje modelování a odhad následků průmyslových havárií s únikem nebezpečných látek – ALOHA.

Tento SW je na trhu volně k dispozici pro nekomerční využití.

Nácvik postupů při řešení dopadů i následků mimořádných událostí s únikem nebezpečné látky a získat širší nadhled o možnostech a informacích.

Základní pojmy

- Nebezpečná látka
- Mimořádná událost s únikem nebezpečné látky
- Druhy ohrožení
- Kritická infrastruktura
- Objekty a subjekty kritické infrastruktury
- . . .

SOFTWAREVÁ PODPORA PROCESŮ KRIZOVÉHO MANAGEMENTU

NÁSTROJE PRO ANALÝZU RIZIK

NÁSTROJE PRO MODELOVÁNÍ

NÁSTROJE PRO PLÁNOVÁNÍ

NÁSTROJE PRO ŘÍZENÍ (ROZHODOVÁNÍ)

NÁSTROJE PRO MONITOROVÁNÍ

NÁSTROJE PRO INTEROPERABILITU

NÁSTROJE PRO SIMULACI (TRÉNOVÁNÍ)

NÁSTROJE PRO PRÁCI S MAPAMI

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OSTRAVA

Programy pro modelování úniku nebezpečných látek

- Pro potřeby modelování mimořádných událostí s únikem nebezpečné látky je v dnešní době na trhu k dispozici celá řada programů.
- Je třeba vybrat ten správný a pro daný účel nejvhodnější software, protože zdaleka ne všechny programy nabízejí stejné funkční možnosti, podrobnost modelů a možnost zakreslení do map či geografického informačního systému který používáme.

ALOHA

Areal Locations of Hazardous Atmospheres

- nástroj pro modelování a odhad následků průmyslových havárií s únikem nebezpečných látek
- obsahuje databázi nejčastěji používaných chemických látek a jejich fyzikálně chemických parametrů,
- výsledkem jeho výpočtu je jednoduchý průmět předpokládané hranice zraňující či smrtelné koncentrace v terénu

ALOHA® 5.4.2

Developed by

Office of Emergency Management, EPA

and

Emergency Response Division, NOAA

ALOHA

- Lokální aplikace pro počítače PC
- Zahrnuje základní faktory, ovlivňující šíření NL v atmosféře:
  - Geografické faktory
  - Meteorologické faktory
  - Vlastnosti a množství NL

Vstupní údaje

Lokalita události a související parametry

The image shows a software interface for inputting location and building parameters. It consists of three overlapping dialog boxes:

- Location Information:** A list of locations including ABERDEEN, MARYLAND; ABILENE, TEXAS; AIKEN, SOUTH CAROLINA; ALAMEDA, CALIFORNIA; ALBANY, NEW YORK; ALBANY, OREGON; ALEXANDRIA BAY; ALEXANDRIA, LOUISIANA; ALEXANDRIA, VIRGINIA; ALLEN, TEXAS; AMBLER, PENNSYLVANIA; AMES, IOWA; AMESBURY, MASSACHUSETTS; ANACONDA, MONTANA; ANAHEIM, CALIFORNIA. A 'Select' button is next to the list.
- Location Input:** A dialog box for entering location details.
  - Enter full location name: Location is
  - Is location in a U.S. state or territory?
    - ☐ In U.S.
    - ☒ Not in U.S.
  - Enter approximate elevation: Elevation is ☐ ft ☒ m
  - Enter approximate location:
    - Latitude: deg. min. ☒ N ☐ S
    - Longitude: deg. min. ☒ E ☐ W
  - Buttons: OK, Cancel
- Infiltration Building Parameters:** A dialog box for selecting building type or entering exchange parameter.
  - Select building type or enter exchange parameter
  - Buttons: ☒ Enclosed office building, ☐ Single storied building, ☐ Double storied building, ☐ No. of air changes is per hour
  - Buttons: Help, Cancel
- Foreign Location Input:** A dialog box for entering foreign location details.
  - Country name:
  - Offset from local STANDARD time to GMT: hours
  - Is current model time standard or daylight savings time?
    - ☐ Standard Time
    - ☒ Daylight Savings Time
  - Buttons: OK, Cancel, Help

Vstupní údaje

Meteorologická a atmosférická situace

Atmospheric Options

Wind Speed is : ☐ knots ☐ mph ☒ meters/sec

Wind is from : Enter degrees true or text (e.g. ESE)

Measurement Height above ground is:

☐ ☐ OR ☒ enter value : ☐ feet ☒ meters

Ground Roughness is :

☐ Open Country ☒ Urban or Forest OR ☐ Input Roughness [Z0] :

☐ Open Water

Select Cloud Cover :

☒ ☐ ☐ OR ☐ enter value : -

☐ complete ☐ partly cloudy ☐ clear

Atmospheric Options 2

Air Temperature is : Degrees ☐ F ☒ C

Stability Class is : ☐ A ☐ B ☐ C ☒ D ☐ E ☐ F

Inversion Height Options are :

☒ No Inversion ☐ Inversion Present, Height is : ☐ feet ☐ meters

---

Select Humidity :

☒ ☐ ☐ OR ☒ enter value : % -

☐ wet ☐ medium ☐ dry

Údaje o unikajících NL

Vyhledání látek, zjištění ohrožujících vlastností

CAMEO Chemicals
File Navigate Sharing Help

ALOHA CAMEO

AMMONIA, ANHYDROUS Help

Chemical Identifiers
[What is this information?](#)

UN/NA Number	CAS Number	CHRIS Code
1005	7664-41-7	AMA

NFPA 704: Red 1 -- Flammability: Must be preheated to
Blue 3 -- Health Hazard: Extremely hazardous
Yellow 0 -- Reactivity: Normally stable

General Description
A clear colorless gas with a strong odor. Shipped as a liquid (liquid) 6 lb / gal. Contact with the unconfined liquid can be nonflammable but does burn within certain vapor concentration ranges. Hazard increases in the presence of oil or other combustible materials. Air, vapors from a leak initially hug the ground. Prolonged exposure may cause violent rupturing and rocketing. Long-term inhalation of vapors or short-term inhalation of high concentrations may cause irritation, as a refrigerant, and in the manufacture of other chemicals.

Rate of onset: Immediate
Persistence: Minutes
Odor threshold: 17 ppm

Load complete

CAMEO Chemicals
File Navigate Sharing Help

ALOHA CAMEO

PROPYLENE Help

Chemical Identifiers
[What is this information?](#)

UN/NA Number	CAS Number	CHRIS Code	DOT Hazard Label
1077	115-07-1	PPL	FLAMMABLE GAS

NFPA 704: Red 4 -- Flammability: Extremely flammable
Blue 1 -- Health Hazard: Slightly hazardous
Yellow 1 -- Reactivity: Unstable if heated - use normal precautions

General Description
Propylene is a colorless gas with a faint petroleum like odor. It is shipped as a liquefied gas under its own vapor pressure. For transportation it may be stenciled. Contact with the liquid can cause frostbite. It is easily ignited. The vapors are heavier than air. Any leak can either be liquid or vapor. It can asphyxiate by the displacement of air. Under prolonged exposure to fire or intense heat the containers may rupture violently and rocket. It is used to make other chemicals. Can cause explosion.

Hazards

Load complete

Údaje o unikajících NL

- Zjištění reaktivity NL
- Porovnání ohrožujících a zraňujících vlastností NL
- Vyhodnocení priority

The screenshot displays the CAMEO Chemicals web application. The interface includes a top navigation bar with 'File', 'Navigate', 'Sharing', and 'Help' menus. Below this is a search bar with 'ALPHA' and 'CAMEO' dropdowns. The main content area is titled 'CAMEO Chemicals' and 'Chemical Reactivity'. It features a left sidebar with links for 'Home', 'Help', 'Search Chemicals', 'New Search', 'Search Results', 'MyChemicals', and 'Predict Reactivity'. The main content area shows a 'Compatibility Chart' for 'AMMONIA, ANHYDROUS' and 'PROPYLENE'. Below the chart, there are sections for 'Reactivity Alerts' and 'Hazard Predictions'.

Chemical Reactivity

[What is chemical reactivity and how is it predicted?](#) [Export Chart](#) [Print Report](#)

Compatibility Chart

This chart provides an overview of the reactivity predictions. For more details, click on a cell or scroll down the page. [How do I read this chart?](#)

	AMMONIA, ANHYDROUS
PROPYLENE	

Reactivity Alerts

[AMMONIA, ANHYDROUS](#)

- Water-Reactive

[PROPYLENE](#)

- Highly Flammable

Hazard Predictions

[PROPYLENE mixed with AMMONIA, ANHYDROUS](#)

- No reaction expected.

[Documentation](#)

Load complete

Dokončení zadání vstupních údajů

Text Summary

SITE DATA:
 Location: BRNO-KRPOLE, ČESKÁ REPUBLIKA
 Building Air Exchanges Per Hour: 0.44 (sheltered double storied)
 Time: January 2, 2012 1222 hours ST (using computer's clock)

CHEMICAL DATA:
 Chemical Name: AMMONIA Molecular Weight: 17.03 g/mol
 ERPG-1: 25 ppm ERPG-2: 150 ppm ERPG-3: 750 ppm
 IDLH: 300 ppm LEL: 160000 ppm UEL: 250000 ppm
 Ambient Boiling Point: -33.9° C
 Vapor Pressure at Ambient Temperature: greater than 1 atm
 Ambient Saturation Concentration: 1,000,000 ppm or 100.0%

ATMOSPHERIC DATA: (MANUAL INPUT OF DATA)
 Wind: 3 meters/second from ESE at 3 meters
 Ground Roughness: urban or forest Cloud Cover: 5 tenths
 Air Temperature: 2° C Stability Class: D
 No Inversion Height Relative Humidity: 50%

SOURCE STRENGTH:
 Leak from hole in horizontal cylindrical tank
 Flammable chemical escaping from tank (not burning)
 Tank Diameter: 2 meters Tank Length: 3 meters
 Tank Volume: 9.42 cubic meters
 Tank contains liquid Internal Temperature: 2° C
 Chemical Mass in Tank: 2000 kilograms
 Tank is 33% full
 Circular Opening Diameter: 20 centimeters
 Opening is 30 centimeters from tank bottom
 Release Duration: 1 minute
 Max Average Sustained Release Rate: 31.3 kilograms/sec
 (averaged over a minute or more)
 Total Amount Released: 1,880 kilograms
 Note: The chemical escaped as a mixture of gas and aerosol (two phase flow).

Stanovení rizika a toxických koncentrací

Hazard To Analyze

Scenario:
Flammable chemical escaping from tank.
Chemical is NOT on fire.

Choose Hazard to Analyze:

☒ Toxic Area of Vapor Cloud

☐ Flammable Area of Vapor Cloud

☐ Blast Area of Vapor Cloud Explosion

OK Cancel

Toxic Level of Concern

Select Toxic Level of Concern:

Red Threat Zone

LOC: ERPG-3: 750 ppm

Orange Threat Zone

LOC: ERPG-2: 150 ppm

Yellow Threat Zone

LOC: ERPG-1: 25 ppm

Show confidence lines:

☒ only for longest threat zone

☐ for each threat zone

OK Cancel Help

Výpočty a výstupy

Výstup modelování toxicity (evakuační zóna)

Toxic Level of Concern

Select Toxic Level of Concern:

Red Threat Zone

LOC: **AEGL-3(60 min): 1100 ppm**

Orange Threat Zone

LOC: **AEGL-2(60 min): 160 ppm**

Yellow Threat Zone

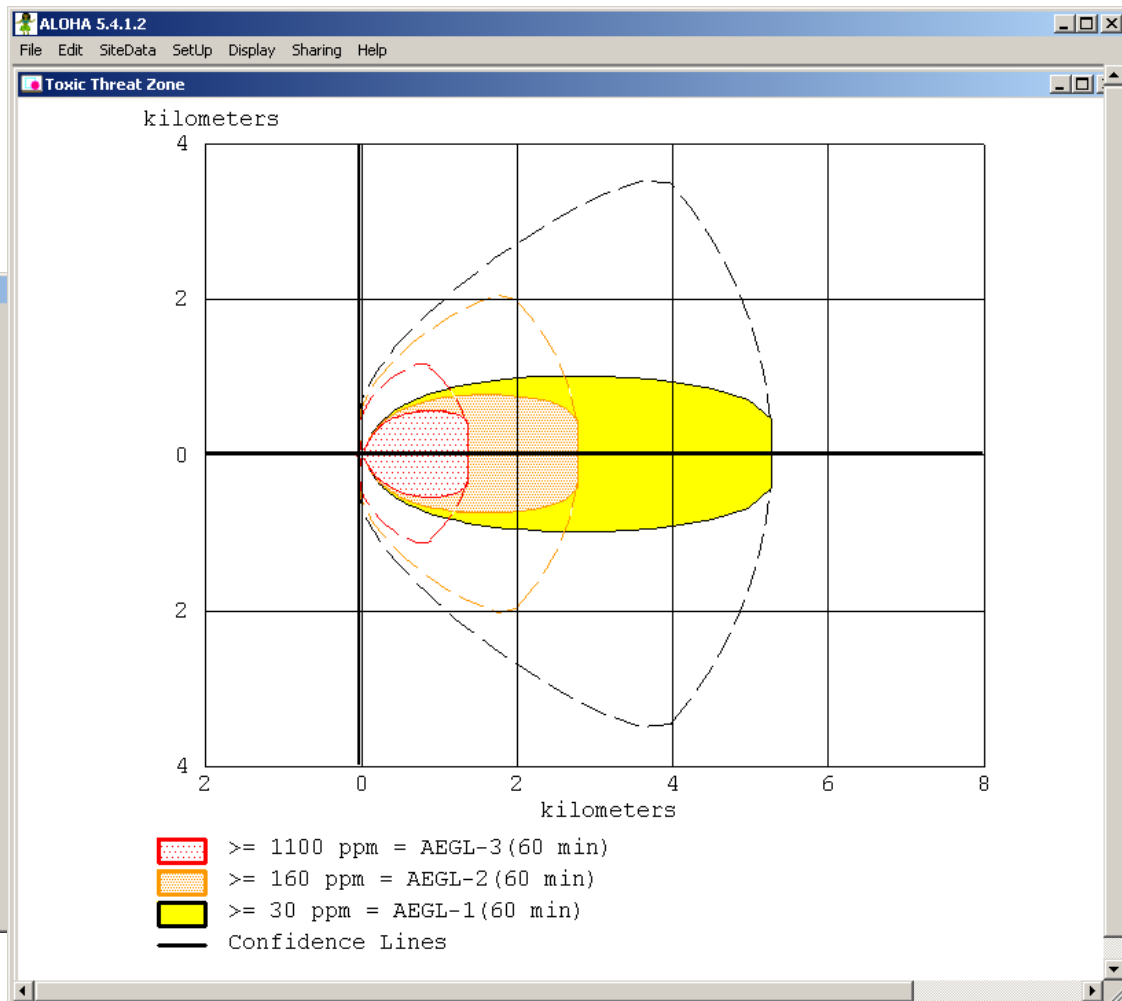
LOC: **AEGL-1(60 min): 30 ppm**

Show confidence lines:

☒ only for longest threat zone

☐ for each threat zone

OK Cancel Help

Stanovení koncentrace škodlivin v kontrolních bodech

Concentration Location

Specify the location at which you want to evaluate the concentration over time.

☒ Relative Coordinates
[Downwind,Crosswind]

☐ Fixed Coordinates
[East-West,North-South]

Input X, the downwind distance from the source and Y, the perpendicular distance from the downwind axis.

Input X, the downwind distance:

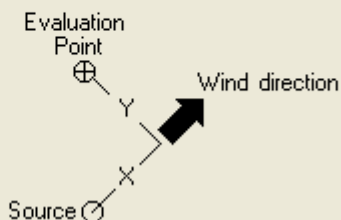
Input Y, the crosswind distance:

- ☐ feet
☐ yards
☐ miles
☒ meters
☐ kilometers

OK

Cancel

Help

Concentration Location

Specify the location at which you want to evaluate the concentration over time.

☐ Relative Coordinates
[Downwind,Crosswind]

☒ Fixed Coordinates
[East-West,North-South]

Input X, the east-west distance from the source and Y, the north-south distance from the source.

Input X: ☒ East

☐ West

Input Y: ☒ North

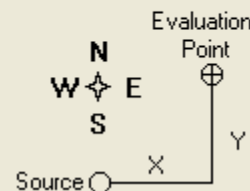
☐ South

- ☐ feet
☐ yards
☐ miles
☒ meters
☐ kilometers

OK

Cancel

Help

Praktické cvičení

Za pomoci programu ALOHA namodelujte jednorázový únik kapalného amoniaku v celkovém množství 2 t z chladicího zařízení pivovaru Starobrnno.

Havárie se stala v tomto okamžiku. Hydrometeorologickou situaci zjistěte dle aktuálních podmínek.

Do mapy umístěte minimálně model vzniklé situace a navrhňte opatření v případě dané havárie.

○ Zásobníky amoniaku pivovaru Starobrnno

Vyhodnocení cvičení

Úkoly na samostudium

- Pročtěte si webové stránky programu pro podrobnější informace:

<http://www.epa.gov/osweroe1/content/cameo/aloha.htm>

- Nainstalujte si program ALOHA a proveďte si výpočet uniku nebezpečné látky ve vašem okolí.
- Program je dostupný na:

<http://www.epa.gov/osweroe1/tools/ALOHA542Installer.exe>

Děkuji za pozornost.

Ing. Jiří BARTA

- Katedra ochrany obyvatelstva
- Univerzita obrany
- Kounicova 65
- 662 10 Brno
- e-mail: jiri.barta@unob.cz
- tel.: +420 973 443 435

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ